

§ 79**Tutustuminen lasten ja nuorten hyvinvointia edistävään Islannin malliin**

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Juha Sandberg ja sivistystoiminnan johtaja Juha-Pekka Lehmus sekä sosiaalipalveluiden johtava asiantuntija Arja Iho 20.2.2020:

Raisiolaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila on kehittynyt monella indikaattorilla mitattuna huonompaan suuntaan valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulosten perusteella. Samaa kehitystä osoittaa lasten ja nuorten sosiaali- ja lastensuojelupalveluiden tarve. Lastensuojeluilmoitusten, lastensuojelun avopalveluasiakkaiden ja kiireellisten sijoitusten määrä on kasvanut nopeasti. Huostaanottojen määrä on pysynyt korkealla tasolla, vaikka tavoitteena on ollut vähentää raskaiden palveluiden tarvetta kohdistamalla lisää resursseja ehkäiseviin sosiaali- ja terveystoimintoihin sekä oppilashuollon palveluihin. Lisäämällä resursseja nykyiseen palvelutuotantoon, tavoiteltua hyvinvoinnin paranemista ja raskaiden palveluiden tarvetta ei saavuteta.

Islanti kamppaili saman tyyppisten ongelmien kanssa vuosituhannen vaihteessa. Islantilaiset nuoret joivat alkoholia ja tupakoivat eniten Euroopassa. Nuoret viettivät aikaa kaupungilla ja ulkona myöhäiseen yöhön, aiheuttivat häiriötä muille ja vahingoittivat omaa terveyttään ja hyvinvointiaan.

Islannissa päätettiin ryhtyä muuttamaan vallitsevaa kulttuuria lasten, nuorten ja heidän perheidensä kanssa yhdessä. Pitkäjänteisellä, jatkuvasti arvioitavalla työllä onnistuttiin kääntämään kehitys päinvastaiseen suuntaan. Nyt Islanti on maa, jossa nuoret käyttävät päihteitä vähemmän ja harrastavat koulutyön lisäksi enemmän organisoitua toimintaa kuin muualla Euroopassa. Islannissa-kin joudutaan koko ajan arvioimaan toiminnan tehokkuutta, koska maailma muuttuu koko ajan eivätkä hyvät toimintatavat pysy ilman jatkuvaa kehittämistä.

Islannissa keskeisiä toimintaperiaatteita on ollut sopia yhteistyössä vanhempien kanssa ikäkausien mukaiset kotiintuloajat lapsille ja nuorille sekä sopimus, että vanhemmat viettävät aikaa lastensa kanssa. Tämän lapset ovat kokeneet hyvin myönteisenä. Harrastusseurojen kanssa on sovittu harrastustoiminnan järjestämisestä suoraan koulupäivän jälkeen. Seurat hakevat lapset ja nuoret koulusta. Harrastuksia on eri liikuntalajeista, musiikki-, taide- ja käden taitoihin. Islannissa tutkimukset osoittavat, että koulutyön lisäksi toteutettu, säännöllinen ja organisoitu harrastustoiminta edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja ehkäisee päihteiden ja nikotiinituotteiden käyttöä. Vanhempia puolestaan tuetaan yhteisillä pelisäännöillä ja sopimuksilla sekä tarjotaan taloudellista tukea harrastusmaksuihin ilman taloudellista tarveharkintaa.

Islannissa myös nähtiin toiminnan jatkuvan arvioinnin ja tutkimisen tarve ensiarvoisen tärkeäksi. ICRSA tutkimuslaitos (The Icelandic Centre for Social Research and Analysis) tekee jatkuvaa selvitystä toiminnan tuloksellisuudesta

ja raportoi kunnille tuloksista useita kertoja vuodessa. Tutkimustuloksia käytetään suuntaamaan toimintaa tarvittavalla tavalla.

Raision sosiaali- ja terveystalvaeluiden lautakunnan on tarkoituksenmukaista tutustua Islannin mallin toteutukseen kahdessa tai kolmessa Raisiota vastavissa kehyskunnassa Reykjavikin ympäristössä sekä ICRSA:n tutkimuskeskuksessa Reykjavikissa. Yhteystahot ehdotetuissa kunnissa ovat lasten ja nuorten sivistys-, sosiaali-, terveys- ja ehkäisevän päihdetyön vastuuhenkilöitä. Kohdekunnat ovat Garbaer, Hafnarjardur ja Kopavogur. Matkan suunniteltu ajankohta on 2.6. - 5.6.2020.

Sosiaali- ja terveystalvaeluiden lautakunta on kokouksessaan 5.2.2020 §9 päättänyt nimetä matkalle osallistujiksi Heikki Laineen ja Merja Niemen sekä 2-3 viranhaltijaa sosiaali- ja terveyskeskuksesta. Sosiaali- ja terveyskeskuksesta matkalle osallistuvat viranhaltijoina sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg, sosiaalipalveluiden johtava asiantuntija Arja Iho ja sosiaalityöntekijä Mira Mäkelä

Asia on ollut esillä sivistysjohtajan, sosiaali- ja terveysjohtajan sekä kyseisten lautakuntien puheenjohtajien yhteisessä palaverissa 19.2.2020.

Vapaa-aikalautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 25.2.2020 §11 ja valinnut matkalle osallistujiksi lautakunnan edustajana Sampsa Suominen-Suvisaaren ja viranhaltijana nuorisosihteeri Jouko Lapin.

Sivistystalvaeluiden lautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 4.3.2020 § 31 ja valinnut matkalle lähtijöiksi lautakunnan edustajina Annika Ollilan ja Jukka A. Rantalan ja heidän mahdollisesti estyessään varalle Oili Niittysen ja Eija Erasvuon. Samalla päätettiin, että sivistyskeskuksen johtoryhmä nimeää matkalle kaksi viranhaltijaa sivistystalvaeluista. Sivistystalvaeluista matkalle osallistuvat viranhaltijoina sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmus ja vastaava koulukuraattori Terhi Norrena.

Raision kaupungin matkustusohjeen kohdassa 5 todetaan, että lautakuntien, muiden toimielinten tai niiden jäsenten matkat ratkaisee kaupunginhallitus. Jos samalle ulkomaanmatkalle lähtee sekä henkilökuntaa että luottamushenkilöitä, asia ratkaistaan yhdellä päätöksellä kaupunginhallituksessa kaikkien lähtijöiden osalta.

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen:

Koronavirustilanne huomioiden ehdotetaan, että organisaation ulkomaanmatkat peruttaisiin toistaiseksi, kunnes pandemiauhkan mahdollisuus on oleellisesti vähentynyt.

Kaupunginhallitus

16.03.2020

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ei tässä vaiheessa myönnä matkustuslupaa anottuun matkaan.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

